Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого

Факультет театрального мистецтва

Кафедра мистецтва театру ляльок

(назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи
_____Інга Чхатарашвілі-Петраш
« 31 » 08 2026 рік

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ТЕХНОЛОГІЇ ВИГОТОВЛЕННЯ ТЕАТРАЛЬНОЇ ЛЯЛЬКИ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

(перший (бакалаврський), другий (магістерський), третій (освітньо-науковий, освітньо-творчий))

спеціальність В6 Перформативні мистецтва

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма «Режисура театру ляльок»

(назва освітньої програми)

2026

Розробники: Лясота Стелла Євгенівна, старший викладач кафедри мистецтва театру ляльок

Викладачі: Лясота Стелла Євгенівна, старший викладач кафедри мистецтва театру ляльок

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри

Мистецтва театру ляльок, факультет театрального мистецтва
(назва кафедри, факультету / інституту)

Протокол від 25.08.2026 № 28

Завідувач кафедри _____ *(Сільченко Т. І.)*
(підпис)

РПНД погоджено з гарантом освітньої професійної програми

Старшим викладачем _____ *(Урицьким М. Я.)*
(підпис)

25.08.2026 № 28

Пролонговано:

на 20__/20___н.р.,
Завідувач кафедри _____(_____), протокол від ___.___.20__ №___
(підпис) (ПІ)

на 20__/20___н.р.,
Завідувач кафедри _____(_____), протокол від ___.___.20__ №___
(підпис) (ПІ)

на 20__/20___н.р.,
Завідувач кафедри _____(_____), протокол від ___.___.20__ №___
(підпис) (ПІ)

на 20__/20___н.р.,
Завідувач кафедри _____(_____), протокол від ___.___.20__ №___
(підпис) (ПІ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма навчання			
	денна		заочна	
Характеристика навчальної дисципліни	*Обов'язкова*			
Курс 1				
Семестр	**I**	**II**		
Кількість кредитів - 2	1	1		
Загальний обсяг годин - 60	30	30		
Розподіл годин за видами аудиторних занять та самостійної роботи	Лекційні			
	Семінарські			
	Практичні			
	30	30		
	Індивідуальні			
	Лабораторні			
	Самостійна робота			
Вид підсумкового контролю		*Залік*		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Основи технології виготовлення театральної ляльки» призначені для студентів 1 курсу, які навчаються за спеціалізацією: «Режисура театру ляльок». Дисципліна є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки спеціалістів у вищих навчальних закладах.

Мета навчальної дисципліни – дати загальне поняття про системи театральних ляльок та процес їх виготовлення; ознайомити студентів зі специфікою театру ляльок та різноманітністю характерів у лялькових виставах, які потребують уважного та вмілого вибору образотворчих засобів.

Завдання. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **знати**: прийоми композиційного і технічного рішення основних видів театральних ляльок; види театральних ляльок.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **уміти**:

- робити ескіз ляльки;

- робити креслення ляльки;
- працювати з глиною та пластиліном;
- створювати скульптуру за ескізом;
- виготовляти як окремі елементи ляльки, так і повністю ляльку;
- відливати гіпсову форму;
- працювати з деревиною;
- працювати з пінополістиролом;
- заварювати клейстер;
- гуртувати левкасом;
- кроїти;
- шити;
- працювати з поролоном;
- працювати з залізом;
- ліпити пап’є-маше;
- виготовляти декорації;
- робити ескіз ляльки.

Очікувані результати (РН) за дисципліною:

Згідно з вимогами ОПП (ОНП) студенти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

ЗК03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК07. Здатність діяти творчо, ініціативно та наполегливо при вирішенні проблем, критично мислити, діяти у співпраці, планувати та керувати проєктами, які мають культурну, соціальну чи фінансову цінність.

СК01. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі перформативного мистецтва.

СК04. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів перформативного твору.

СК05. Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.

СК06. Здатність до застосування специфіки мистецтва театру ляльок у творчій діяльності та оперування специфічною системою виражальних засобів у створенні та виробництві перфомативного твору.

СК09. Здатність до актуального способу втілення художньої ідеї відповідно до сучасного контексту.

СК10. Здатність до переосмислення та синтезу ідей у творчо-виробничій сценічній діяльності.

СК13. Здатність створення просвітницьких проєктів з метою популяризації мистецтва театру ляльок в інформаційному просторі.

ПР02. Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері мистецтва театру ляльок, розуміти та використовувати його специфічні особливості.

ПР04. Здійснювати пошук необхідної інформації у професійній літературі, в мережі Інтернет та інших джерелах.

ПР05. Застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення до розв'язання відповідних задач професійної діяльності у сфері перформативного мистецтва.

ПР07. Генерувати та концептуалізувати художню ідею та твір.

ПР08. Обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації), самостійно обирати критерії для його оцінки.

ПР10. Обирати оптимальні художньо-виражальні та технічні засоби відтворення креативного задуму в процесі реалізації перформативного твору (проєкту).

ПР11. Розуміти мистецтво театру ляльок як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру ляльок та інших перформативних мистецтв.

ПР12. Організовувати, планувати та провадити театрально-педагогічну діяльність.

ПР13. Знати основні етапи (епохи, стилі, напрямки) у розвитку театру ляльок, драматичного театру, літератури, образотворчого мистецтва, музики, кіно; основні факти про видатних особистостей у сфері мистецтва; класифікувати види та жанри сценічного мистецтва.

ПР20. Презентувати результати професійної діяльності та проєкти у сфері перформативного мистецтва, доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, аргументацію та власний досвід.

ПР21. Оперувати специфічною системою виражальних засобів мистецтва театру ляльок (пластично-зображальними, звуковими, музично-ритмічними, акторсько-виконавськими, монтажно-композиційними, художньо-постановочними, сценарно-драматургічними) у створенні та виробництві перформативного твору.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Розподіл годин між видами робіт													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі						усього	у тому числі					
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1 курс / I семестр:														
Тема 1. Знайомство з театральною лялькою				6										
Тема 2. Лялька Бі-ба-бо				12										
Тема 3. Лялька рукавичка				12										
Разом	**30**			**30**										
1 курс / II семестр:														
Тема 4. Етнічна маска				15										
Тема 5. Пласка лялька				15										
Разом	**30**			**30**										
УСЬОГО	**60**			**60**										

4. Програма навчальної дисципліни

1 курс I семестр

Тема 1. Знайомство з театральною лялькою (практична робота).

Основні поняття/ключові слова: театр ляльок, театральна лялька, вертеп, лялька-мотанка, вертепна лялька

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 7, 10, 11,

Принципи класифікації ляльок. Ляльки у сценічному просторі. Створення ляльки «мотанки». Вивчення літературних та відеоматеріалів матеріалів. Виконання об'ємної ляльки з підручних матеріалів: паперу, серветок, тканини, фольги, тощо. Основні етапи створення театральної ляльки. Матеріали та інструменти (знайомство з робочими матеріалами: тканини, клеї інше). Особливості виготовлення деталей робочої ляльки. Створення ляльки – вертепного персонажу.

Тема 2. Лялька Бі-ба-бо (практична робота).

Основні поняття/ключові слова: лялька Бі-ба-бо, народний театр, лялька рукавичка, технологія виготовлення театральної ляльки, реквізит.

Рекомендована література:

Основна: 2, 7, 9,10,20.

Виготовлення голови та патрону. Знайомство з матеріалами:

- пінопласт, пластилін, глина, паперова маса, інші (голівка);
- картон, фетр, інші (шия);
- клеї: 88, клейстер, гарячий пістолет, ПВА;
- інструменти: ножиці, різаки, наждачний папір, пензлі, флейци, п поролонові «квачики» тощо;
- шпаклівка, ґрунт, акрилові фарби

Виготовлення реквізиту, аксесуару (бутафорії) для доповнення образу (пінопласт, поролон, папір, картон, тканина тощо).

Тема 3. Лялька рукавичка (практична робота).

Основні поняття/ключові слова: лялька Бі-ба-бо, народний театр, лялька рукавичка, технологія виготовлення театральної ляльки, реквізит.

Рекомендована література:

Основна: 2, 7, 9,10,20.

Різновиди рукавичної ляльки. Лялька-рукавичка з п'ятачковим гапітом. Конструкції ляльки. Механіка внутрішня та зовнішня.

- Ескіз;
- Креслення монтюру;

Виготовлення голови:

- Моделювання голови з глини;
- Формовка гіпсом;
- підготовка форми для оклеювання пап'є-маше;
- пап'є-маше;
- левкас;
- шліфування;
- Виготовлення патронів для долоньок ляльки;
- Крій та пошиття монтюру;
- Збірка деталей;

Оздоблення ляльки:

- Одяг для персонажу;
- Розпис голівки;
- Перука;
- Декоративне оздоблення.

1 курс II семестр

Тема 4. Етнічна маска (практична робота).

Основні поняття/ключові слова: маска, етнічна маска

Основна: 2,10,20.

Виготовлення пів об'ємної маски:

- створення ескізу, пошук образу;

- моделювання з глини;
- формовка з гіпсом;
- оклеювання паперовою масою клейстером (пап’є-маше);
- підготовка маски з пап’є-маше до ґрунту (вирівнювання, ошкурювання);
- левкас;
- розпис;
- декорування.

Тема 5. Пласка лялька (практична робота).

Основні поняття/ключові слова: театр об’єкта, анімація предмету, фактура, сценічна анімація

Рекомендована література:

Основна: 2, 23.

Вивчення літературних джерел та відеоматеріалів про театр тіней. Театр тіней Азії та Близького Сходу. Театр тіней епохи Тан (VII- IX). Індійській епос «Рамаями» та «Махабхарати». Ритуальне дійство далангів у театрі Яванг-куліт. Магія ляльки Кілек’яту.

Створення пласкої ляльки з рухомими частинами. Різновиди пласкої ляльки. Виготовлення найпростішої пласкої ляльки з рухомими частинами. Конструкція. Робота з лекалами. Розробка лекал деталей. Виготовлення кріплень для рухомих сегментів ляльки. Спосіб керування, виготовлення тростин для ляльки. Монтаж деталей і загальне завершення ляльки. Виготовлення плаского реквізиту.

5. Методи навчання

Загальні методи навчання з дисципліни «Основи технології виготовлення театральної ляльки» - словесний (пояснення); наочний (ілюстрація, демонстрація); практичний (практична робота); репродуктивний, творчий частково-пошуковий.

6. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
1.Знайомство з театральною лялькою	Створення ляльки «мотанки».	Демонстрація	20
2. Лялька Бі-ба-бо	Виготовлення голови і патрона ляльки Бі-ба-бо	Демонстрація	20
3. Лялька рукавичка	Виготовлення голови, ручок, монтюра, декора для ляльки рукавички	Демонстрація	20
4. Етнічна лялька	Створення групового тренажу	Демонстрація	20
5. Пласка лялька	Створення пласкої ляльки	Демонстрація	20

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Виконано всі поставлені викладачем завдання із теоретичного дослідження, якісно проведено роботу із літературним матеріалом та джерелами, витримано послідовність викладеного матеріалу. Відмінне та методично вірне виконання практичних завдань, повне врахування попередніх рекомендацій викладача, демонстрація навичок і фіксація зауважень викладача у роботі над матеріалом.	8-10
Поставлені викладачем завдань із теоретичного дослідження виконано частково, матеріал викладено непослідовно, продемонстровано слабке розуміння термінології. Виконання практичних завдань на недостатньому рівні, слабке врахування рекомендацій викладача, проблеми у роботі із виконавцями, дотримується спрощеної техніки керування лялькою на рівні копіювання без самостійної уяви і фантазії.	4-7
Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно. Практичну і теоретичну роботу не виконано.	0-3

7. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Поточний контроль _**60** %_____

Критерії оцінювання при поточному контролі:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Студент вільно володіє узагальненими, систематизованими знаннями з теорії і демонструє практичний програмний матеріал. Має розвинуті особисті обдарування та інтелект, чітку громадянську позицію, може критично оцінювати позитивні і негативні сторони своїх досягнень. Показує високий рівень творчого та професійного виконання,	53-60

демонструючи при цьому повну емоційну віддачу, образне бачення, розвинуту фантазію та уяву, вільне володіння темпоритмом. Здатен до самостійної підготовки, де постійно удосконалює свою майстерність.	
Студент правильно, логічно відтворює навчальний матеріал минулого уроку, вміє вільно орієнтуватись та апелювати професійними поняттями та термінами. Володіє спеціальними навичками у техніці керування лялькою. При освоєнні нового навчального матеріалу, викладеного на уроці, сприймає його повністю, самостійно осмислює, здатний виконувати практичні завдання в запропонованих обставинах у світлі особистої уяви і фантазії. Виконує практичну роботу із незначними помилками і деякими зауваженнями.	43-52
Студент фрагментарно розуміє основний поточний навчальний матеріал, але не може самостійно розібрати, зробити висновки, робить поверхневий аналіз. Має прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях, дотримується спрощеної техніки керування лялькою на рівні копіювання без самостійної уяви і фантазії.	37-42
Студент виявляє відсутність або менше половини основних знань програмного матеріалу, може відтворити лише окремі фрагментарні знання, допускає принципові помилки. Не вміє викласти програмний матеріал. Працює безініціативно, не володіє професійною термінологією.	23-36
Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.	0-22

Підсумковий (семестровий) контроль __**40%**_____

Орієнтовний перелік питань при підсумковому оцінюванні *(для екзамену)*

Критерії оцінювання при підсумковому контролі:

Критерії оцінювання	**Кількість балів**
Студент вільно володіє узагальненими, систематизованими знаннями з теорії і демонструє практичний програмний матеріал. Показує високий рівень творчого та професійного виконання, демонструючи при цьому повну емоційну віддачу, образне бачення, розвинуту фантазію та уяву, вільне володіння темпоритмом.	37-40
Студент володіє спеціальними навичками у техніці керування лялькою. Демонструє практичну роботу із незначними помилками.	31-36
Студент фрагментарно демонструє основний поточний навчальний матеріал. Здатний до відтворення практичного матеріалу, дотримуючись спрощеної техніки керування лялькою.	25-30
Студент не володіє професійною термінологією, виявляє відсутність або менше половини основних знань програмного матеріалу. Практичні навички на рівні розпізнавання. Практичну роботу не завершено.	15-25
Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.	0-14

8. Розподіл балів, які отримують студенти

_1_ курс / _I-II_ семестри

За результатами поточного контролю та самостійна роботи												**Сума балів**
Т 1	**Т 2**	**Т 3**	**Т 4**	**Т 5**								

20	20	20	20	20								**100**

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за стобальною шкалою	**Оцінка за шкалою ECTS**	**Значення оцінки**	**Рівень компетентності**
90 – 100	**A**	**Відмінно** – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (творчий)
82 – 89	**B**	**Дуже добре** – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	Достатній (конструктивно-варіативний)
74 – 81	**C**	**Добре** – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	
64 – 73	**D**	**Задовільно** – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	Середній (репродуктивний)
60 – 63	**E**	**Достатньо** – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	
35 – 59	**FX**	**Незадовільно з можливістю повторного складання** – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	Низький (рецептивно-продуктивний)
0 – 34	**F**	**Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу** – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	

9. Рекомендована література

1. FIGUR UND SPIEL im puppentheater der Welt, Henschelverlag Kunstund Gessellschaft, Berlin 1980
2. Барба Е. Паперове каное. Львів: «Літопис», 2001 р. 288 с.
3. Бендацці Джаннальберто. Світова історія анімації. Книга перша. Київ. 2020 р. 384 с.
4. Березкін В.И. Мистецтво оформлення вистави. К.: Знання, 1986. 128 с.
5. Бучма О. Є. Сучасна планшетна лялька як трансформація старовинної ляльки бунраку: до проблеми професійно-творчого опанування / О. Є. Бучма // Мистецтвознавчі записки. 2014. Вип. 25. С. 215-222.
6. Василькова О. «Душа та тіло ляльки», К.: «Мистецтво», 2003. 201 с.

7. Виходцевський В. Технологія виготовлення театральної ляльки. Навчальний посібник. Київ-Львів. 2011. 160 с.
8. Греф А., О.Слонимська Традиційний театр ляльок. Різдвяний вертеп. Петрушка. Стаття, збірник. К., 2014.
9. Гротовский Є. Театр. Ритуал. Перформер. Львів: «Літопис», 1999 р. 186 с.
10. Д. Лідер. Театр для себе / О. Ковальчук // Студії мистецтвознавчі. К.: ІМФЕ НАН України, 2007. № 3(19). С. 141-142.
11. Денто гейдзюцу ко дза// т. 2. Кабукі. Бунраку. Токіо. 1955.
12. Кузькін І. Л. Як поставити виставу. «Юний технік» 1963.
13. Лисиця А. П. Тайни бутафора. 1991.
14. Маріонетка / Лекція Є. Огородній. My smart digital class. Ч. 1. 2023
15. Маріонетка / Лекція Є. Огородній. My smart digital class. Ч. 2. 2023
16. Маріонетка / Лекція Є. Огородній. My smart digital class. Ч. 3. 2023
17. НАРОДНА ЛЯЛЬКА, Л. Орлова, О. Найден, ArtHuss publisher, Київ 2016.
18. Пави Патрис. Словник театру. Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2006 р. 504 с.
19. Трифонова Н. М. Лялькoвий театр своїми руками. Рольф, 2001. 192 с.
20. Ширман Н. Т. Силует на екрані: навч. вид. Київ, 1989. 188 с.